

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

CSÖMÖDÉR Község_Önkormányzata

2013

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	4
Célok	6
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	7
1. Jogszabályi háttér bemutatása	7
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	8
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	10
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	27
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	39
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	45
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	47
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	51
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	52
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	53
1. A HEP IT részletei.....	53
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	53
A beavatkozások megvalósítói.....	54
Jövőképünk.....	53
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	60
3. Megvalósítás.....	64
A megvalósítás előkészítése	64
A megvalósítás folyamata.....	64
Monitoring és visszacsatolás	66
Nyilvánosság	66
Érvényesülés, módosítás.....	67
4. Elfogadás módja és dátuma.....	69

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, **Csömödér község** Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Csömödér Lentitől 10 kilométerre, Zalaegerszegtől kb. 40 kilométerre található község.

Sűrű erdőkkel körülvett, igen szép fekvésű település. A Göcsej területén, a Dél- Göcsej dombság erdős vidékén található. A dombság felszíne változatos, völgyekkel szabdalt.

A Lenti kistérség keleti részén, a magyar – szlovén határhoz közel fekszik. A megyeszékhely, Zalaegerszeg a falutól északkeletre található. A települése áthalad a MÁV Zalaegerszeg – Rédics közlekedési vasútvonala. A tömegközlekedés szempontjából az autóbussznak nagyobb jelentősége van, hisz a községen keresztülhalad a menetrendszerinti járat Nova, illetve Lenti irányába - igaz, a járatsűrűség egyre csökken.

A község lakosság száma 640 fő körül mozog már évek óta, az összetételét tekintve pedig nagy számban vannak az egyedül élő idősök. A községben több ingatlan is külföldi tulajdonban van.

A közös önkormányzati hivatal székhelye a településen van – a hivatalban Csömödér mellett Hernyék, Iklódbördőce, Kissziget, Zebecke, Barlahida és Mikekarácsonyfa falu ügyeit intézik.

A községben kiépített ivóvíz, szennyvíz, gáz és kábeltelevíziós rendszer van.

A községben 42 fő ellátására alkalmas idősök otthona található. Az intézmény a székhelye a 21 települést felölelő Szociális Intézményt Fenntartó Társulásnak. A társulás keretén belül társult önkormányzatok részére étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás, idősök bentlakásos ellátása szolgáltatást nyújtunk.

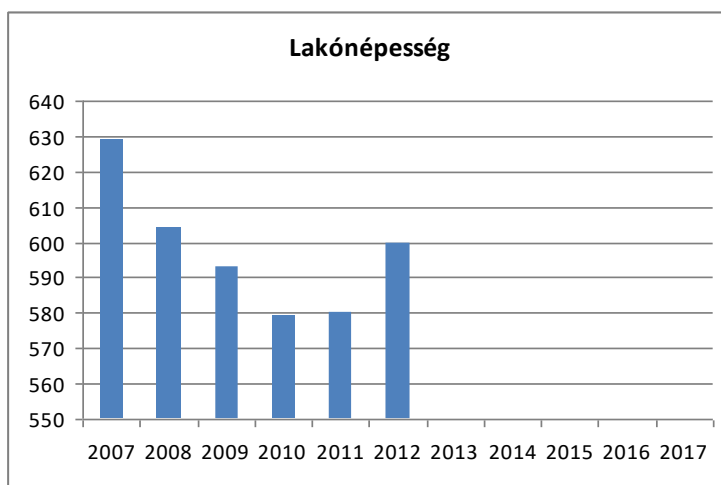
A faluban számottevő foglalkoztató nem lelhető fel.

A lakónépesség száma nagymértékben nem változik. Ez többek közt annak is köszönhető, hogy a meghalt időskorú emberek régi, leromlott állapotú, felújításra szoruló, olcsón értékesíthető otthonaiba egyre több mélyszegénységben élő ember költözik a könnyebb megélhetés reményében.

**1. számú táblázat -
Lakónépesség száma az év
végén**

	Fő	Változás
2007	629	
2008	604	96%
2009	593	98%
2010	579	98%
2011	580	100%
2012	600	103%

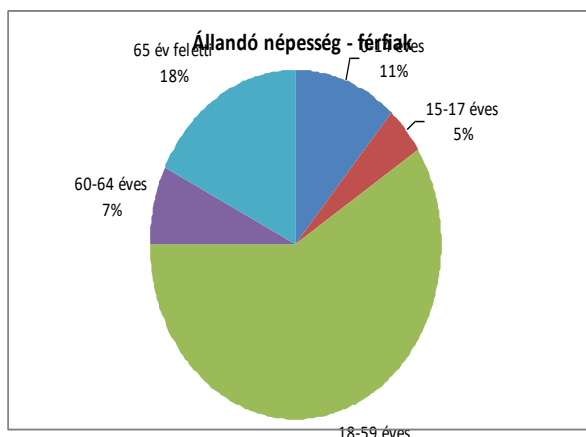
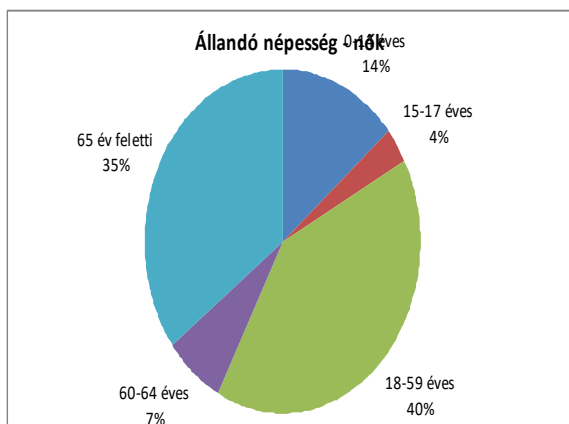
Forrás: Helyi adatgyűjtés

2. számú táblázat - Állandó népesség

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	312	311	623	50%	50%
0-2 évesek					
0-14 éves	43	35	78	55%	45%
15-17 éves	11	14	25	44%	56%
18-59 éves	126	184	310	41%	59%
60-64 éves	22	23	45	49%	51%
65 év feletti	110	55	165	67%	33%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	201	23	873,9%
2008	173	76	227,6%
2009	173	76	227,6%
2010	170	75	226,7%
2011	161	75	214,7%
2012	165	78	211,5%
2013			#ZÉRÓOSZTÓ!
2014			#ZÉRÓOSZTÓ!
2015			#ZÉRÓOSZTÓ!
2016			#ZÉRÓOSZTÓ!
2017			#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	23	31	-8
2009	41	20	21
2010	16	18	-2
2011	28	16	12

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	4	24	-20
2009	2	18	-16
2010	5	11	-6
2011	4	23	-19
2012	3	13	-10

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Csömödér Község Önkormányzata folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat a település működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Az önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szervezetek is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja:

Csömödér település önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.), a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.), a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.), a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény), az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.), a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.), a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkvtv.) előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

A szegénység elmélyülése miatt az ellátó rendszernek egyre több követelménynek kell megfelelnie a különböző élethelyzetekből, a lakhatásból, a betegségből, a fogyatékosságból eredő szükségletek, eltartott gyermekek gondozásához kapcsolódó költségek emelkedése miatt, ezért a helyi szabályokat és ezek hatásait folyamatosan vizsgáljuk.

2011-ben a képviselő-testület elfogadta a szociális gondoskodásról szóló önkormányzati rendeletét. A törvényi előírásokon túl a rendelet célja, hogy településünkön olyan támogatási rendszer működjön, amely az állampolgárok számára a prevenció, a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítésére szolgál. A szociális ellátások, szolgáltatások középpontjában a család áll.

A rendeletet az eredményesség és hatékonyság érdekében, a felmerülő igények alapján indokolt esetben felülvizsgáljuk.

Fontos megemlíteni azokat a koncepciókat, programokat és terveket, melyek jóllehet egy- egy szektor konkrét célkitűzéseit és terveit határozzák meg, mégis szervesen és elválaszthatatlanul kapcsolódnak az esélyegyenlőség kérdésköréhez. A teljesség igénye nélkül:

- a település költségvetési koncepciója, éves költségvetése
- településszerkezeti terv
- Szociális Intézményt Fenntartó Társulás társulási megállapodása
- köznevelési feladatok ellátására vonatkozó megállapodás
- az önkormányzat vagyongazdálkodási terve.

Az esélyegyenlőség eszméjének egyre mélyebb és szélesebb körű társadalmi tudatosulása következtében a helyi önkormányzat a következőkben felvázolt települési esélyegyenlőségi programot alkotja meg.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az önkormányzat érvényben lévő gazdasági programjának célja, hogy megfogalmazza a község hosszú távú jövőképét és ahhoz igazítsa 4 év időtartamra fejlesztési céljait.

A település hosszú távú jövőképe a nyitottság és dinamizmus: az értékőrzés, a gondoskodás, egyenlő esélyek biztosítása.

A közfeladatot ellátó intézmények felújításának tervezése során a képviselő testület a mozgáskorlátozottak, idősek és kisgyerekesek érdekeit figyelembe veszi, továbbá kiemelt horizontális szempont az akadálymentesség. Az egyes programok, koncepciók a település saját területére vonatkozólag határozzák meg az esélyegyenlőséget.

Az önkormányzat rövidtávú célkitűzéseit az éves költségvetési koncepciójában, illetőleg költségvetési rendeletében határozza meg.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az önkormányzata tagja a Lenti Kistérség Többcélú Társulásának, a társulás rendelkezik helyi esélyegyenlőségi tervvel, melyben a településre meghatározott irányelveket, célkitűzéseket figyelembe vételre kerültek. Önkormányzatunknak együttműködési megállapodása van a Csömödéri Roma Nemzetiségi Önkormányzattal. Az együttműködés célja a község cigányságának szociális, kulturális stb. érdekképviselése. A Csömödéri Roma Nemzetiségi Önkormányzat állandó kapcsolatot tart a helyi képviselő testülettel, emellett a nemzetiségi önkormányzat közös projektek tervezésével, lebonyolításával segíti a cigány hagyományok ápolását, melynek során a lehetőségekhez mérten biztosítva van az etnikai kisebbség anyanyelvének használata, művelődési, kulturális igényeinek kielégítése - a rendelkezésre álló pénzeszközökhöz mérten.

Az önkormányzat feladatai ellátása érdekében társulásokban vesz részt: így szociális feladatokat ellátó társulás, köznevelési, szilárd hulladékgyűjtési feladatok közös ellátása. Az államigazgatási-hatósági feladatok ellátása közös hivatal keretében valósul meg.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. Felhasználtuk az ágazati beszámolók megállapításait, szakemberek tapasztalatait. Természetesen azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs és nem is lehet, ott a 2011. évi népszámlálás adataiból indultunk ki.

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. számú melléklete tartalmazza.

A jelen dokumentum elkészítéséhez a következő adathiányok mutathatók ki:

- felnőttoktatással kapcsolatos pontos adatok hiánya.
- nincs arra vonatkozó adat, hogy az idős korú személyeket, nőket, fogyatékkal élőket mely hátrányos megkülönböztetés éri a foglalkoztatás területén,
- nem rendelkezünk pontos adattal a lakosság eladósodottságára vonatkozóan.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján egyik legsúlyosabb gond a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből: mind a tanulás, mind a foglalkoztatás területén.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011. év) megállapítása szerint: „Minden harmadik ember (kb. 3 millió) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk a becslések alapján kb. 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. Ezért Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől, a társadalmi és a gazdasági versenyképesség javításától.”

A romák esetében jellemző az, hogy még a halmozottan hátrányos helyzetű csoportokon belül is legkedvezőtlenebb helyzetben lévőkhez tartoznak.

A településen roma nemzetiségi önkormányzat nem működik. A hátrányos helyzetűek, az inaktív munkaerő-piacra történő visszakerülése érdekében az önkormányzat közfoglalkoztatással igyekszik segíteni a munkavégzéshez kapcsolt, munkajövedelemmel járó foglalkoztatást. Az egyenlőtlenség meglétét bizonyító esetről nincs tudomása a helyhatóságnak, ha mégis érzékelhető a mindennapok során, az a társadalomban meglévő előítéletek alapján értelmezhető.

A roma nemzetiségű gyermekek számára a nevelést-oktatást ellátó intézményekben az integrált nevelés, oktatás megoldott.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik az állami, önkormányzati pénzbeli juttatások rendszereiből.

Az inaktív emberek között főként alacsony iskolai végzettségűek és a romák fordulnak elő, tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi előítélet jelenléte

Települési tapasztalat, hogy az önkormányzati támogatásból élők száma évek óta változatlan, azoknak, akik a rendszerben „bentragadtak”, nagyon kicsi az esélyük arra, hogy sorsuk változzon, kikerüljenek az elsődleges munkaerő-piacra, s ezáltal jövedelmi és vagyoni helyzetük kedvezőbb irányba változzon.

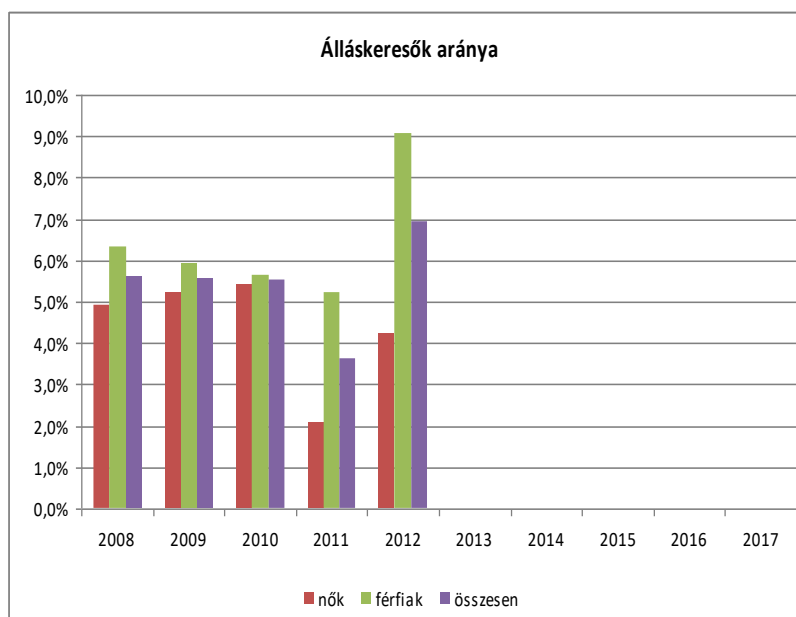
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	305	299	604	15	4,9%	19	6,4%	34	5,6%
2009	306	287	593	16	5,2%	17	5,9%	33	5,6%
2010	295	284	579	16	5,4%	16	5,6%	32	5,5%
2011	293	287	580	6	2,0%	15	5,2%	21	3,6%
2012	165	209	374	7	4,2%	19	9,1%	26	7,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

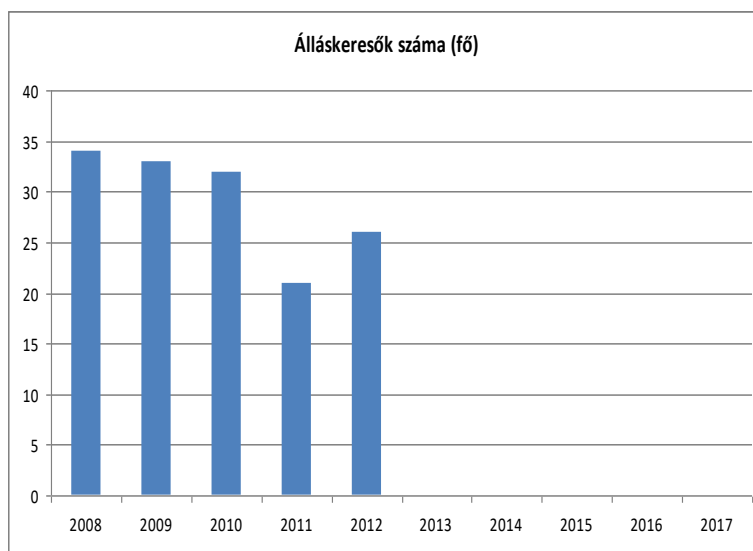
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011	2012
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	34	33	32	21	26
20 éves és fiatalabb	fő	2	0	1	1	0
	%	5,9%	0,0%	3,1%	4,8%	0,0%
21-25 év	fő	1	5	2	5	6
	%	2,9%	15,2%	6,3%	23,8%	23,1%
26-30 év	fő	4	3	3	1	3
	%	11,8%	9,1%	9,4%	4,8%	11,5%
31-35 év	fő	5	3	4	4	3
	%	14,7%	9,1%	12,5%	19,0%	11,5%
36-40 év	fő	4	6	6	2	3
	%	11,8%	18,2%	18,8%	9,5%	11,5%
41-45 év	fő	1	3	4	3	4
	%	2,9%	9,1%	12,5%	14,3%	15,4%
46-50 év	fő	5	5	5	0	0
	%	14,7%	15,2%	15,6%	0,0%	0,0%
51-55 év	fő	3	2	3	3	4
	%	8,8%	6,1%	9,4%	14,3%	15,4%
56-60 év	fő	9	4	4	2	3
	%	26,5%	12,1%	12,5%	9,5%	11,5%
61 év felett	fő	0	2	0	0	0
	%	0,0%	6,1%	0,0%	0,0%	0,0%

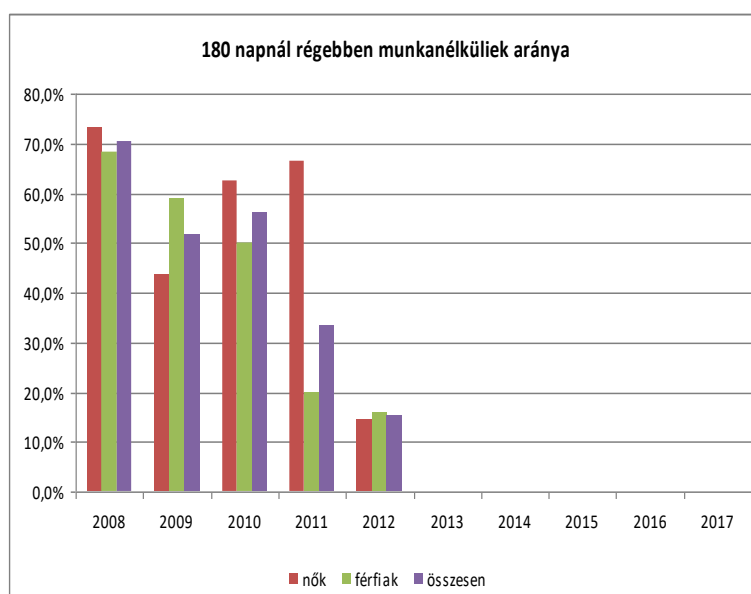
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	15	19	34	11	13	24	73,3%	68,4%	70,6%
2009	16	17	33	7	10	17	43,8%	58,8%	51,5%
2010	16	16	32	10	8	18	62,5%	50,0%	56,3%
2011	6	15	21	4	3	7	66,7%	20,0%	33,3%
2012	7	19	26	1	3	4	14,3%	15,8%	15,4%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Komoly probléma, hogy egy országos adat szerint a 16 év feletti lakosság 51 %-a még mindig digitálisan írástudatlan. Különösen nagy a lemaradás – az idősek mellett – a munkanélküliek, a hátrányos helyzetűek, a kistépüléseken élők és alacsony végzettségűek körében, akiket szinte csak a felnőttképzés keretében lehet megszólítani.

Az önkormányzat a különböző szervezetekkel (pl. munkaügyi központ, felnőttoktatási intézmények, tanfolyamokat szervezők) együttműködik és segít megkeresni azon alacsony iskolai végzettségű településen élőket, akik a különböző felnőtt képzésekbe beintegrálhatók. A lakosság televízió és szórólapok útján tájékozódhat a településen, illetve a környező városokban induló képzési lehetőségekről.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

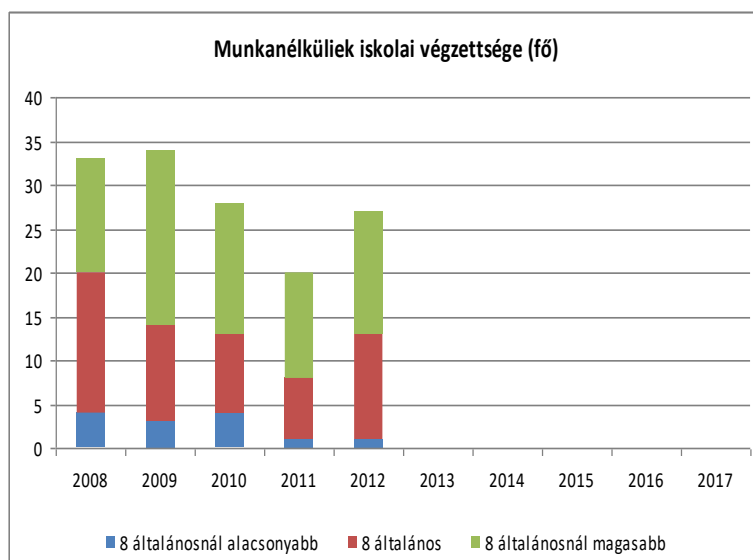
év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	655	301	354	655	301	354	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
2011	559	287	272	559	287	272	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint							
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség			
	Fő	fő	%	fő	%	fő	%		
2008	33	4	12,1%	16	48,5%	13	39,4%		
2009	34	3	8,8%	11	32,4%	20	58,8%		
2010	28	4	14,3%	9	32,1%	15	53,6%		
2011	20	1	5,0%	7	35,0%	12	60,0%		
2012	27	1	3,7%	12	44,4%	14	51,9%		

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

év	általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
	fő	Fő	%
2009	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2010	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2011	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2012	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

év	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2009	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2010	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2011	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2012	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!	0	#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

c) közfoglalkoztatás

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. A foglalkoztatás szervezését a polgármester látja el, a közfoglalkoztatottak munkáltatója az önkormányzat. A munkaügyi, bérszámfejtési feladatokat a Csömödéri Közös Önkormányzati Hivatal pénzügyi csoportja biztosítja. A közterületen dolgozók szakmai irányítása helyben, a polgármester hathatós közreműködésével történik. A közfoglalkoztatottak szinte 100%-ban a köztisztasági feladatok ellátásába kerültek bevonásban.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A községben jelenleg nincs olyan vállalkozás, amely jelentősebb létszámú munkaerőt foglalkoztatna.

A környék jelentősebb létszámot foglalkoztató cégei közé sorolható a 2005. évben épült Creaton Hungarica KFT., valamint Nován a bútorgyár, a Lentiben működő üzemek. A távolsági közlekedést tekintve nem kedvező a helyzet, mivel sem a vasúti, sem pedig az autóbusz közlekedés nem igazodik a munkarendhez, emellett a járatok száma is kevés.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

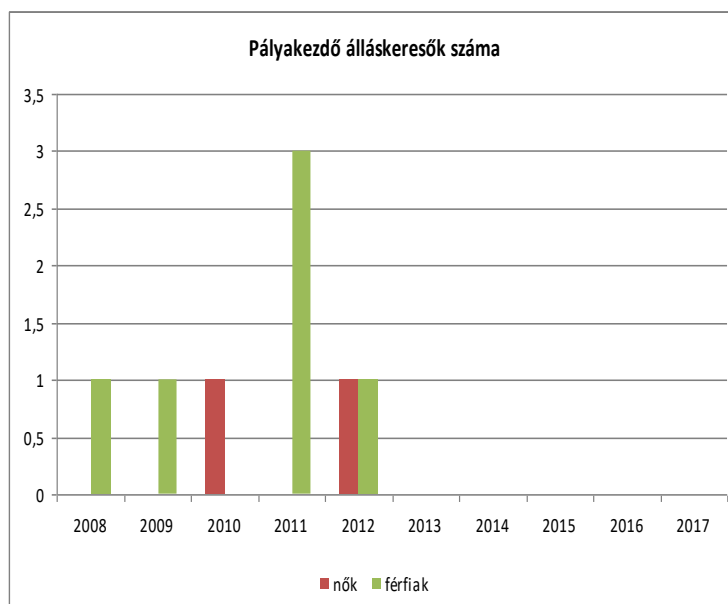
A középiskolát befejező fiatalok nagy része a távolabbi nagyvárosokban keres állást, ugyanez jellemző a felsőfokú végzettségűekre is, hisz kevés a munkalehetőség számukra a környéken. A képzéshez, illetve átképzéshez, valamint továbbképzéshez a lehetőség helyben nem adott, a városokban lelhető fel.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	38	37	75	0	0,0%	1	2,7%	1	1,3%
2009	37	33	70	0	0,0%	1	3,0%	1	1,4%
2010	34	36	70	1	2,9%	0	0,0%	1	1,4%
2011	33	41	74	0	0,0%	3	7,3%	3	4,1%
2012	37	56	93	1	2,7%	1	1,8%	2	2,2%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Az önkormányzat a munkaerő piacon való elhelyezkedést segítő képzéseket, programokat nem indított az elmúlt időszakban, ugyanakkor nyitott és támogató azon szervezetekkel, amelyek helyben képzéseket, továbbképzéseket indítanak. A képző és egyéb szervek részére az oktatásnak helyet adó épület térítés mentes.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A mélyszegénységben élők és a romák részére az önkormányzat és a saját fenntartású intézmények a többi munkanélküli számra azonos feltételek mellett biztosítja a munkalehetőséget, a különböző képzéseken való részvételt.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Önkormányzatunk a foglalkoztatás területén az egyenlő bánásmód elvét alkalmazza, nemre, korra, származásra, szociális helyzetre tekintettel. Az állás keresők nem kerülnek megkülönböztetésre az önkormányzatnál és az intézményeknél.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

a) igényelt, illetve megállapított támogatások összege, száma stb.

A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt az elmúlt években is többször is módosították, melynek előírásait a képviselő-testület a szociális ellátásokról szóló önkormányzati rendeletébe építette be.

Az önkormányzat a rendeletében a törvényi lehetőségeken túl más támogatási formákat is biztosít a kérelmezők részére (gyógyszertámogatás). Az önkormányzat a kérelmezők szociális helyzetét figyelembe véve mérlegeli a támogatás természetbeni vagy pénzbeli formában történő nyújtását.

Az önkormányzati támogatásokon belül a legjelentősebb rendszeres támogatás az aktív korúak ellátása, melyben a munkaerő piacról kikerült jövedelemmel és vagyonnal nem rendelkező szociálisan rászorult igénylők részesülhetnek.

Az önkormányzat biztosítja az önkéntes munka végzésének lehetőségét ahhoz, hogy a felülvizsgálatkor az ellátottak a jogszabályban előírt jogvisztonnyal rendelkezzenek, jogosultságuk - s ezáltal megélhetésük - továbbra is biztosított legyen.

Az önkormányzat részére lehetőséget biztosít a törvény a lakókörnyezet rendezettségének előírására jogosultsági feltételként, az önkormányzat ezirányban rendeleti szabályozással élt.

Az anyagi nehézségek felerősödésével megfigyelhető az átmeneti segílyt kérelmezők számának fokozatos emelkedése annak ellenére, hogy ez csak esetenkénti, s viszonylag kis összegű támogatást jelent.

Szociális rászorultság esetén a jogosult számára a települési önkormányzat jegyzője a törvényben meghatározott feltételek szerint

- lakásfenntartási támogatást,
- aktív korúak ellátására való jogosultság foglalkoztatást helyettesítő támogatást, vagy
- rendszeres szociális segílyt,
- méltányossági jogkörben közgyógyellátást
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt,
- kiegészítő gyermekvédelmi támogatás
- óvodáztatási támogatást állapít meg.

A települési önkormányzat képviselő-testülete a törvényben, illetve az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint

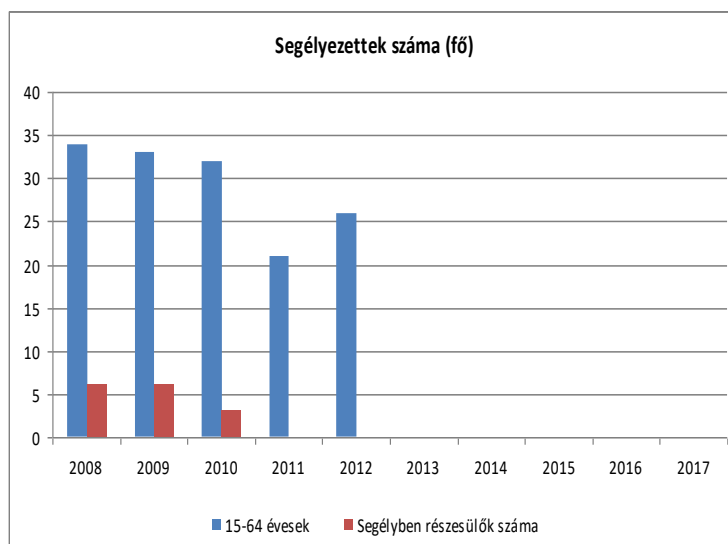
- átmeneti segílyt,
- temetési segílyt,
- rendkívüli gyermekvédelmi támogatást állapíthat meg.

Az önkormányzat polgármestere gondoskodik az elhunyt személy közköltségen történő eltemettetéséről.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segílyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	34	6	17,6%
2009	33	6	18,2%
2010	32	3	9,4%
2011	21	0	0,0%
2012	26	0	0,0%

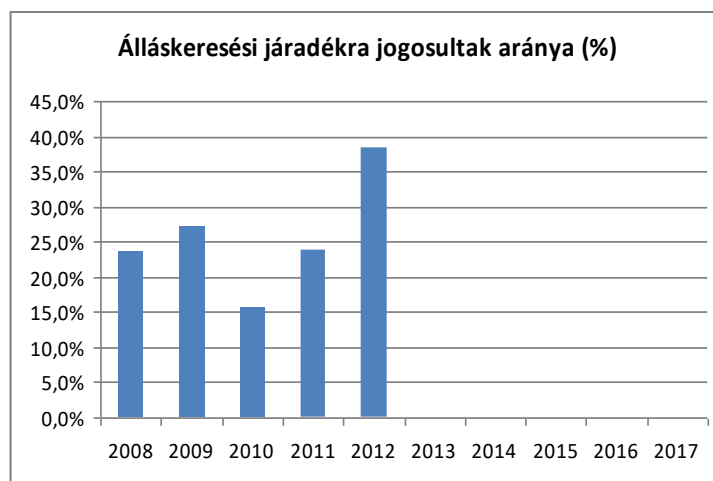
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresési járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	34	8	23,5%
2009	33	9	27,3%
2010	32	5	15,6%
2011	21	5	23,8%
2012	26	10	38,5%

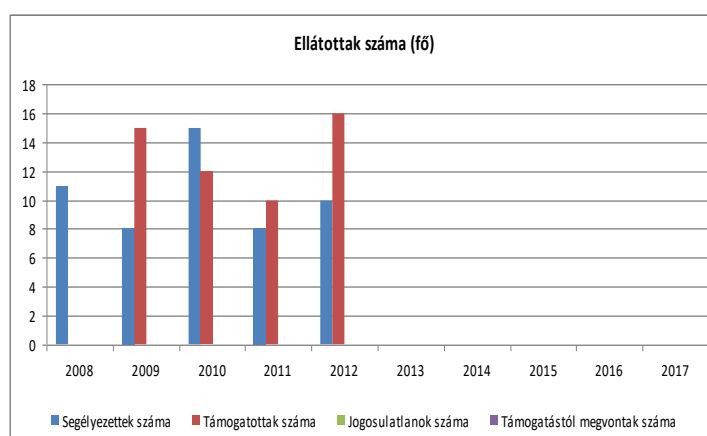
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akiktől helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2008	11	1,82	0	0	0	0
2009	8	1,35	15	45,45	0	0
2010	15	2,59	12	37,5	0	0
2011	8	1,38	10	47,62	0	0
2012	10	2,67	16	61,54	0	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

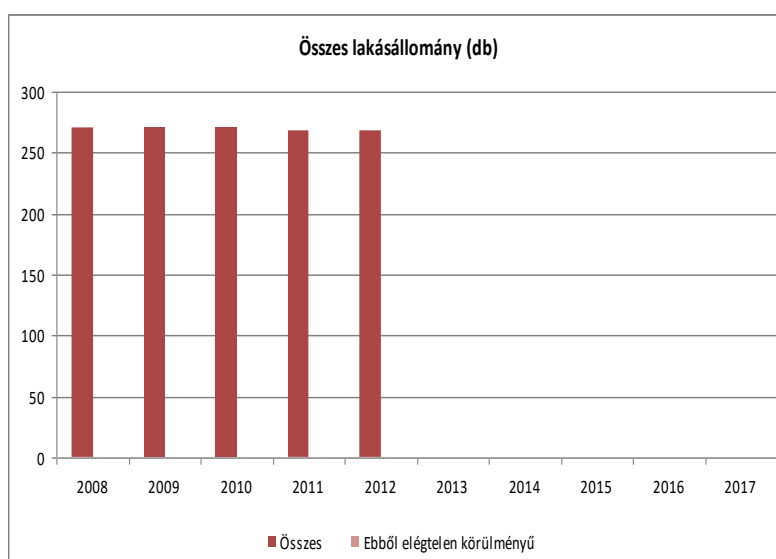
E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

év	összes lakásállomány (db)	bérlakás állomány (db)	szociális lakásállomány (db)	egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma

2008	271	0	0	0	0	0	0	0
2009	271	0	0	0	0	0	0	0
2010	271	0	0	0	0	0	0	0
2011	269	0	0	0	0	0	0	0
2012	269	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

A községben ilyen jellegű lakás nincs.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzat nem rendelkezik ilyen ingatlannal, így bérbeadást nem eszközölt.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Településünkön egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok nincsenek, önkényes lakásfoglalásra nem került sor.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság
Településünkön elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzet nincs.

e) lakhatást segítő támogatások

Az önkormányzat lakásfelújítás, lakásvásárlás valamint lakás építésére pénzügyi támogatást szabályozó rendelettel nem rendelkezik.

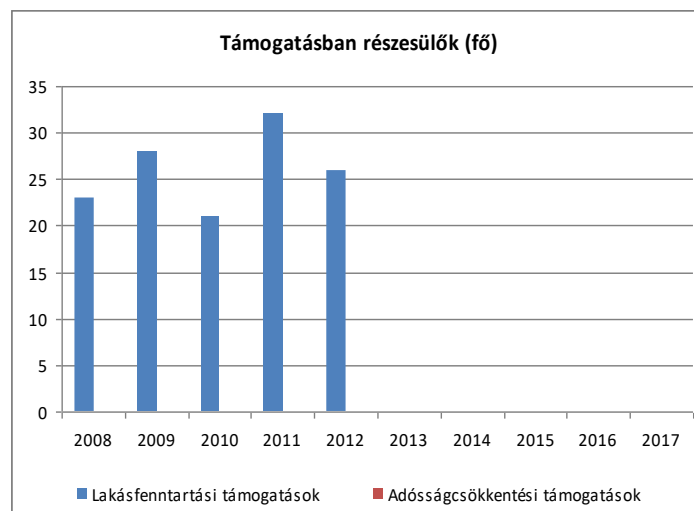
A lakhatást segítő támogatások közé sorolható a lakásfenntartási támogatás, aminek feltételeit a helyi szociális rendelet szabályozza.

A támogatás összegét főként a villamos energia díjának kifizetésére veszik igénybe az ellátottak.

3.4.3. számú táblázat - Támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	23	0
2009	28	0
2010	21	0
2011	32	0
2012	26	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

A lakosság körében hitelintézet felé fennálló tartozásállományról az önkormányzat információval nem rendelkezik, illetve tudomása nincs róla.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A község területén ilyen terület nincsen.

Közműellátás: A község közműellátása jónak tekinthető. A vezetékes gázellátás a belterületen teljes körű. A vezetékes ivóvíz ellátás kiépítése teljes egészében megvalósított, a csatornahálózat is teljes.

A **hulladék** elszállításáról a Lenti Hulladékkezelő Kft. (8960 Lenti Templom tér 9.) gondoskodik, hetente egyszer. Továbbá megvalósult a szelektív hulladékgyűjtés. A településen elhelyezésre kerültek a szelektív hulladékgyűjtő konténerek. Továbbá havi 1-1 alkalommal külön erre a célra kihelyezett zsákokban gyűjtik külön-külön a papír, illetve műanyag hulladékot a települési háztartásokból.

A település lakói számára hozzáférhetővé válik kisebb hulladékgyűjtő kihelyezése, így az egyedül élők, illetve a kisebb háztartások kevesebb hulladék felhalmozása miatt, kevesebb szemétdíj megfizetésére kötelezhetők.

A községet egyetlen állami közút szeli át, aszfaltos **útburkolattal** ellátva. Járda a településen részlegesen van kiépítve, egyes helyeken felújításra szorul. Az önkormányzati utak többségében aszfaltosak.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A településen szegregátumok nincsenek.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A községben háziorvosi szolgálat működik. Vállalkozó orvos látja el a feladatot, az önkormányzat vállalkozási szerződés útján gondoskodik a szolgálat fenntartásáról. Csömödérben a hét minden napján van rendelés, az esti és hétféligi ügyeletet Lenti központi ügyeletén látják el.

A helyben működő kézi gyógyszerár nyitva tartása megegyezik a rendelési idővel.

A fogorvosi ellátást Lentiben lehet igénybe venni, az esti, illetve hétféligi ügyelet Zalaegerszegen, szerződés alapján biztosított.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	1	0	0
2009	1	0	0
2010	1	0	0
2011	1	0	0
2012	1	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A védőnői szolgálat központja Csömödérben van, de a védőnő Iklódbördőce, Kissziget és Zebecke településeken is ellátja a feladatokat. A védőnő szervezésében két évente sor kerül a nők mammográfiái vizsgálatára Zalaegerszegen. A védőnő a szűrést a rendelőintézettel, az utazáshoz biztosított autóbusz közlekedést a Zala Volán Zrt-vel egyezteti. Az utazás a szűrésen résztvevők számára ingyenes, az autóbusz költségét az önkormányzat fizeti ki, melyet az OEP megtérít részére. Népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekre a házi orvosi és védőnői szolgálat hívja fel a figyelmet.

Prevenációs és szűrőprogramhoz való hozzáférést Dr. Hetés Ferenc Rendelőintézet és a Zala Megyei Kórház és Rendelőintézet Zalaegerszeg teszi lehetővé.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A településen nincs lehetőség a beteg emberek számára rehabilitációs ellátásokra, ugyanakkor a mozgásszervi panaszokkal küzdők igénybe vehetik a lenti Dr. Hetés Ferenc Rendelőintézet, valamint a Lenti Gyógyfürdő által biztosított alábbi szolgáltatásokat: gyógykúrák, hát- és derék fájósoknak, ízületi betegségben szenvedőknek gyógy-masszázs, izzappakolás, víz alatti sugármasszázs, víz alatti torna, ultrahang, Magnetoterápia.

Egyéb fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférést ugyancsak a lenti Dr. Hetés Ferenc Rendelőintézet és a Zala Megyei Kórház és Rendelőintézet teszi lehetővé.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A községben közétkeztetés nincs.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Sportprogramok szervezésére nem kerül sor a településen.

Ugyanakkor a testnevelés és a sport részterületei – az óvodai testneveléstől a versenysportig – egymással összefüggő és kölcsönhatásban álló egészet képeznek. Bármelyik részterület fejlesztése vagy elhanyagolása jelentősen kihat a testkultúra egészére.

A testnevelés és a sport jelentős szerepet tölt be az ifjúság erkölcsi-fizikai nevelésében, a személyiség formálásában. Míg a versenysport és az élsport területén kimagasló eredményeket és nemzetközi sikereket érnek el az ország kiemelkedő sportolói, addig a lakosság döntő többségének rossz az egészségi, edzettségi állapota. Sajnos a településen ritkán rendeznek sportprogramokat, főleg a falusi búcsú alkalmával van sportrendezvény: pl. futballmeccs.

A községben található futballpálya gondozott, sporteszközök beszerzése is elengedhetetlen lenne.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az önkormányzata gesztora a Szociális Intézményt Fenntartó Társulás Csömödér társulásnak. A társulás keretein belül egymásra épülő szolgáltatások vehetők igénybe: étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás, idősek bentlakásos ellátása.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Ilyet a településen nem tapasztaltunk.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Hátránykompenzáló szolgáltatás a kézi gyógyszertár által biztosított lehetőség, valamint a szociális ellátásokhoz való közvetlen hozzáférés.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	26
2009	24
2010	33
2011	31
2012	24

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	5
2009	7
2010	8
2011	8
2012	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A helyhatóság ülései nyilvánosak, évente egy alkalommal közmeghallgatást tart az önkormányzat. A település lakosságának összetétele folytán az tapasztalható, hogy egyre csökken az aktivitás, a fórumokon való részvétel.

Ugyanez mondható el az évente egy-két alkalommal megrendezésre kerülő kulturális vonatkozású rendezvények (pl. búcsú) területén.

A faluban jól felszerelt könyvtár működik. Az internet otthoni térhódításával némileg jelentőségüket veszítették az ott elhelyezett számítógépek.

A kultúrház teljes felújításra szorul, jelen állapotában csak ritkán van használatban.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A településen magas az etnikum aránya, nemzetiségi önkormányzatot alakítottak. A közösségi együttélés viszonylag problémamentes, etnikai konfliktusok nem jellemzőek.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A helyi közösségi szolidaritásnak nincsenek tényleges megjelenései a településen – ez adódik alapvetően a település „kicsi” mivoltából.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A statisztikai adatok rájuk vonatkozóan a népesség saját bevallásán alapulnak, ezért nem a tényeket tükrözik. A népszámlálási adatok sokszor nem nyújtanak kellően pontos információt ezen kisebbség lélekszámának alakulásáról, mivel a legtöbb roma származású ember nem vallja magát roma származásúnak. A roma lakosság szociális helyzetére nincsenek pontos adatok, azonban megállapítható, hogy átlagos életszínvonaluk, lakhatási körülményeik, egészségi állapotuk, iskolázottságuk, foglalkoztatottságuk a társadalom egészéhez viszonyítva lényegesen rosszabb. Munkaerő-piaci szempontból a rendszerváltás piacgazdasági átalakulás legnagyobb vesztese a roma népesség, a szakképzetlen munkát igénylő munkahelyek csökkenésével és megszűnésével a munkanélküliségi rátájuk meghaladta a nem roma származásúakét.

A cigány származású munkanélküliek elhelyezkedési esélyeinek és foglalkoztatásának növelését a munkaügyi központ számos eszközzel és munkaerő-piaci programmal igyekszik elősegíteni. Az önkormányzat a közcélú foglalkoztatás maximális kihasználtságával erősíti munkavállalási esélyeiket.

A településen nemzetiségi önkormányzat nincs.

Az helyi önkormányzat együttműködési megállapodást írt alá a Csömödéri Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, arra vonatkozóan, hogy a településen élő roma nemzetiségű személyek részére programot szervez, valamint támogatásokat nyújt, pl. ingyenes ruhaosztás.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
<i>beazonosított problémák</i>	<i>fejlesztési lehetőségek</i>
Magas arányú a munkanélküliség az aktív korú lakosság körében	Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása. Közfoglalkoztatás továbbvitele, illetve kiterjesztése.
Magas számban vannak az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők.	Képzések, tanfolyamok, felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

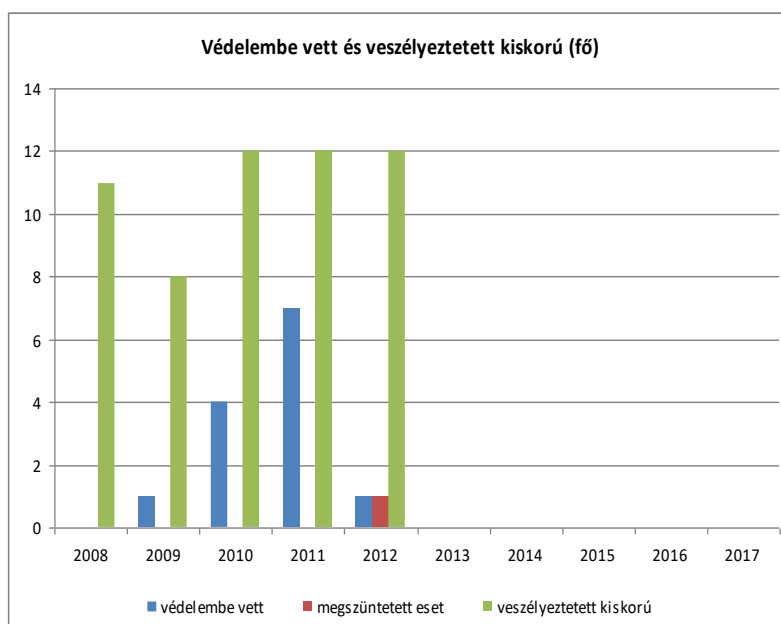
a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, részükre védelmet biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul. A gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	0	0	11
2009	1	0	8
2010	4	0	12
2011	7	0	12
2012	1	1	12

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet fogalmának meghatározása nem egységes a gyermekvédelem területén. Az éves gyermekvédelmi rendszer működéséről szóló beszámoló adatait és tapasztalatait értékelve meghatározhatjuk a veszélyeztetettségi okokat, figyelve arra, hogy egy-egy gyermek, fiatal több szempontból is érintett lehet, a veszélyeztetettségi tényezők halmozottan jelentkeznek.

A helyi gyermekvédelemben dolgozó szakemberek tapasztalata szerint nem változott az a tendencia, hogy a veszélyeztetettség okai között kimagaslóan a szociális helyzet a meghatározó:

Szociális helyzet: A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek több, mint a felét foglalta magába.

A család szétesése: Ez a veszélyeztetési ok gyakran párosul a szociális helyzet romlásával és a gyermek mentális állapotának sérülésével. A család szétesésének leggyakoribb oka: a válás, a gyermek számára veszteség. Az elfojtott érzelmek a személyiségfejlődésben rendellenességeket, zavarokat eredményezhetnek.

A nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya: Az elhanyagolás is bántalmazás (egészségügyi-, oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása). A gyanújelek, tünetek jelentkezhetnek testi, viselkedésbeli és érzelmi szinteken is.

Súlyos betegség a családban: A betegség vonatkozhat szülőre, nagyszülőre és testvérré is. A családtagok hosszú vagy súlyos betegsége, az egészségtelen életmód, tartósan rossz lakhatási körülmények a gyermek testi fejlődését és egészségét is veszélyeztetik. A gyermek számára problémát okozhat a hosszan tartó vagy súlyos betegséggel való szembesülés, a normálistól eltérő élethelyzetben való folyamatos „tartózkodás”.

A család életmódja: A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapijában: alkoholizmus, brutalitás, bűnöző családi környezet.

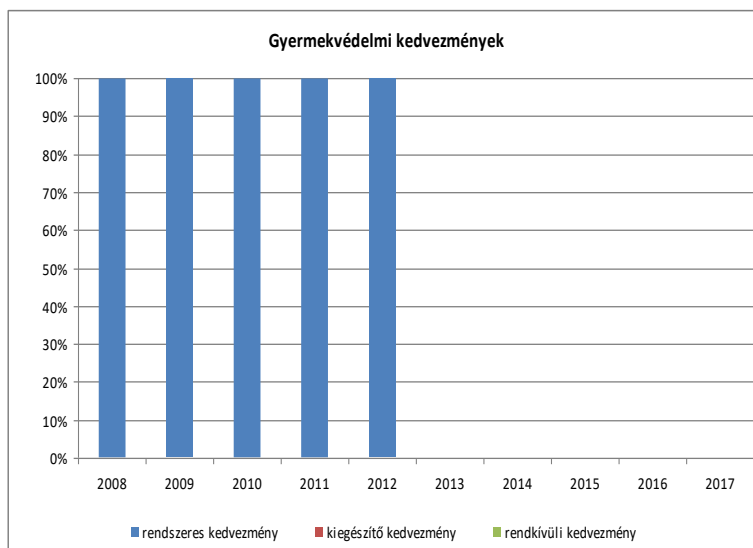
A gyermek mentális állapota, személyiségzavara: A gyakorlatban is érzékelhető a mentálisan sérült gyermekek számának növekedése. Az okok között a családi nevelés jellemző hibái - következetlenség, szigor és kényeztetés eltúlzása, követelések hiánya a gyermek felé vagy ellenkező esetben: a gyermek képességeit meghaladó, magas mérce állítása, az ellenőrzés, odafigyelés hiánya – tapasztalhatóak.

Bántalmazás: Jelei sokszor nem egyértelműek. Nehezíti a helyzetet, hogy a testi jelek hiánya nem zárja ki a bántalmazás lehetőségét (szexuális-, verbális bántalmazás nehezen felismerhető).

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	26	0	0	0	0
2009	40	0	0	0	0
2010	49	0	0	0	0
2011	45	0	0	0	0
2012	52	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Gyermek jogán járó juttatásban – rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 52 fő részesül. Ez az arány a lakosságnak kb. 8 %-a.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Az óvodai nevelésben, iskolai oktatásban résztvevő gyermekek részére a jogszabályban előírt kedvezmények biztosításra kerülnek, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény okán. A gyermekek számát tekintve általánosságban elmondható, hogy többségük kedvezményes étkeztetésben részesül.

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	11	15	0	22	0	0
2009	12	23	0	35	4	10
2010	13	22	0	34	6	26
2011	13	19	0	36	4	0
2012	20	18	0	32	4	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A településen ilyen gyermek nem lelhető fel.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A faluban szegregált, telepszerű környezetben élő gyermek nincs.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

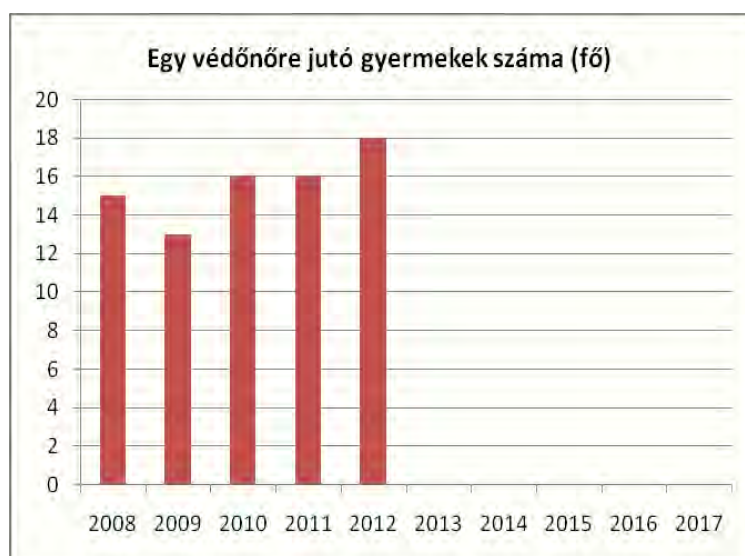
a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A településen védőnői szolgálat működik, 1 fő közalkalmazott védőnővel. A védőnői körzethez 4 település tartozik. Valamennyi, a körzethez tartozó gyermeket ugyanaz a védőnő látja el.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	1	15
2009	1	13
2010	1	16
2011	1	16
2012	1	18

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Külön gyermek szakorvosi ellátás nincs a területen, Lentiben és Zalaegerszegen vehető igénybe.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
2008	1	7664	0	0
2009	1	8407	0	0
2010	1	7921	0	0
2011	1	8231	0	0
2012	1	8296	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-7 éves korúak speciális ellátási igényeit az önkormányzat elsősorban az egészségügyi és oktatási téren tudja kielégíteni.

A védőnő a gyermekorvossal, háziorvossal együtt folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekek egészségügyi fejlődését, szűrővizsgálatokkal megoldják a problémák kiszűrését, az ellátásra szorulókat minden esetben irányítják az ellátást biztosító szervhez.

Az óvodai nevelést az önkormányzat Lenti Város Önkormányzatával kötött köznevelési szerződés alapján biztosítja, a városi óvodában a speciális ellátási igények kielégítési biztosított.

d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti ellátás a Lenti Kistérség Többcélú Társulása keretében működő „Napsugár” Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat keretében biztosított. A szolgálat munkatársa helyben, a Csömödéri Közös Önkormányzati Hivatalban rendelkezik irodával. Csömödér, Hernyék, Iklódbördőce, Kissziget és Zebecke települések tartoznak hozzá. Az a tény, hogy a csömödéri hivatalban van a székhelye, s nem Lentiben, nagyban megkönnyíti a családokkal való kapcsolattartást, az alapellátás biztosítását. Könnyen megoldható a családok látogatása, részükről is könnyen igénybe vehető a segítség.

e) gyermekvédelem

A gyermekvédelmi szolgáltatást az önkormányzat a lenti központtal működő „Napsugár” Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat keretében biztosítja. A szolgálat által nyújtott ellátás célja, hogy személyes szociális szolgáltatásokkal segítse a gyermekek testi, lelki egészségének biztosítását, családban történő nevelését. A gyermek veszélyeztettségének megszüntetését, továbbá a családból kiemelt gyermek visszahelyezését. Családgondozás alkalmával a családi konfliktusok megoldását az érintett családtagok között illetve más konfliktuskezelő családterápiás módszer alkalmazását segítik elő, megoldására javaslatot tesznek.

Szolgáltatásuk alapvető céljai: a gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő érzelmi értelmi nevelésének elősegítése, a veszélyeztettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztettség megszüntetéséhez támogatás, a családi környezetbe visszakerült gyermekek utógondozása.

A gyermekvédelmet a gyermekjóléti alapellátás, a jelzőrendszeri tagok – oktatási-nevelési intézmények, egészségügyi szervek, rendőrség, valamint a gyámhatóság szoros együttműködésével biztosítjuk. Tapasztalat, hogy a szervezet tagjai jól együttműködnek, figyelnek a területen élő gyermekekre. Kis település lévén, ismerik a családokat, a problémákat, tudják, hogy kik azok, akikre kiemelt figyelmet kell fordítani.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzetbe került családokon a Csömödéri Közös Önkormányzati Hivatal szakemberei a gyermekjóléti szolgálat szakemberével együttműködve próbál segíteni. Más, a településen közvetlenül igénybe vehető szolgáltatás nincs.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A településen művelődési ház, könyvtár van, azonban érdeklődés hiányában programok szervezésére nem kerül sor.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekétkeztetés a nevelési-iskolai évben biztosított valamennyi gyermek számára. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülve megvalósul a kedvezményes étkeztetés igénybevétele, valamint a tankönyvtámogatás.

Hétvégén, szünidőben az étkeztetés nem biztosított, az önkormányzat a nyári gyermekétkeztetésben csak addig tudott részt venni, míg felmelegíthető készlet formájában (konzerv, levespor) is lehetett biztosítani.

A korábbi kedvezőtlen tapasztalatok miatt heti bontásban kapták meg a rászorulóknak a konzervet.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Erre vonatkozóan adat nem áll rendelkezésre, tudomásunk szerint hátrányos megkülönböztetés nem fordult elő.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a hátránykompenzációs juttatásokra. Bursa Hungarica felsőoktatási ösztöndíj pályázat programban részt veszünk, minden felsőoktatásban résztvevőnek biztosítjuk a támogatást. A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer célja az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőfokú tanulmányainak támogatása. E cél elérésének érdekében a kormány mind központi költségvetési, mind pedig önkormányzati forrásokat is mobilizál.

Az **iskolai integrációs program** célja, hogy az intézmény minden tanulója megkülönböztetés és kirekesztés nélkül, egymással együttműködve, a mindenkori fejlettségi szintjén, kompetenciáihoz és hozott kulturális értékeihez alkalmazkodva, individuális adottságainak megfelelő fejlesztésben részesüljön.

A képesség-kibontakoztató felkészítés minden tanuló számára optimális fejlesztés biztosít, figyelembe véve az egyéni különbségeket, a gyerekek személyiségjegyeit, előzetes tudását, annak gyengébb és erősebb területeit.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A gyermekek iskolai, óvodai ellátása Lenti városban megoldott, oktatási szerződés alapján. A sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekekkel való foglalkoztatás megoldott.

Az iskolában a gyermekek – elsősorban az alsó tagozatosok – napközi otthonos ellátásban részesülnek. A felső tagozaton is nagyobb százalékban megoldható lenne a gyermekek tanulásának támogatása, az önálló tanulásra tanítása, hasznos délutáni foglalkozások szervezése, de nem jellemző a kínálatok igénybe vétele. Tanórán kívüli programokon, iskolán kívüli egyéb segítő programokon széles lehetőségeket biztosít az iskola a gyerekeknek.

A pedagógia program részletesen meghatározza azokat a tevékenységfajtákat, amelyek a tanórán kívüli tehetséggondozást, illetve szükség esetén akár a felzárkóztatást is segíthetik. A programok a beilleszkedési, tanulási kudarcnak kitett tanulók esetén szakmailag megalapozott eszközrendszert és tevékenységrendszert sorolnak fel a felzárkóztatás és a prevenció érdekében.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A településen oktatási intézmény nincs, 2 csoportos óvoda azonban működik. A pákai oktatási intézményben, illetőleg helyben az óvodában az önkormányzat anyagi lehetőségei függvényében biztosítja a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatásokat.

Sem a településen, sem pedig a környező településeken nem található bölcsőde, valamint családi napközi.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	0	0	0	0
2009	0	0	0	0
2010	0	0	0	0
2011	0	0	0	0
2012	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

év	családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma
2008	0	0
2009	0	0
2010	0	0
2011	0	0
2012	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	4	
Óvodai férőhelyek száma	50	
Óvodai csoportok száma	2	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6,45 - 16,45	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ( )	4 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	2	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	2	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	2	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	17	2	50	1	40	4
2009	17	2	50	1	34	3
2010	18	2	50	1	32	3
2011	11	2	50	1	30	2
2012	12	2	50	1	31	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma

tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	20	0	20	15	75,0%
2011/2012	27	0	27	22	81,5%
2012/2013	0	0	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai

tanév	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat-ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2010/2011	2	0	2	20	0	20	1
2011/2012	2	0	2	27	0	27	1
2012/2013	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban	
	fő	%
2010/2011	0	0
2011/2012	0	0
2012/2013	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén nem fordult elő.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Nem mérhető, mivel a gyermekek egyazon intézményben veszik igénybe a szolgáltatást.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Hátránykompenzációs szolgáltatásként jeleníthető meg a külön iskolabusz, mely Zebecke településről Lentibe szállítja a gyermekeket. Így az amúgy is anyagi nehézségekkel küzdő szülőknek nem kell utazási költséget fizetniük.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A hátrányos helyzetű gyermekek szabadidős programjai nem megoldottak, ebből következően nem biztosított a szabadidő hasznos eltöltése.	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése.
A családok körében magas a veszélyeztetettek száma.	A hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása a kompetenciák fejlesztése érdekében.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A közösségi esélyegyenlőség akcióprogram céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára. Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

E célok megvalósulását példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

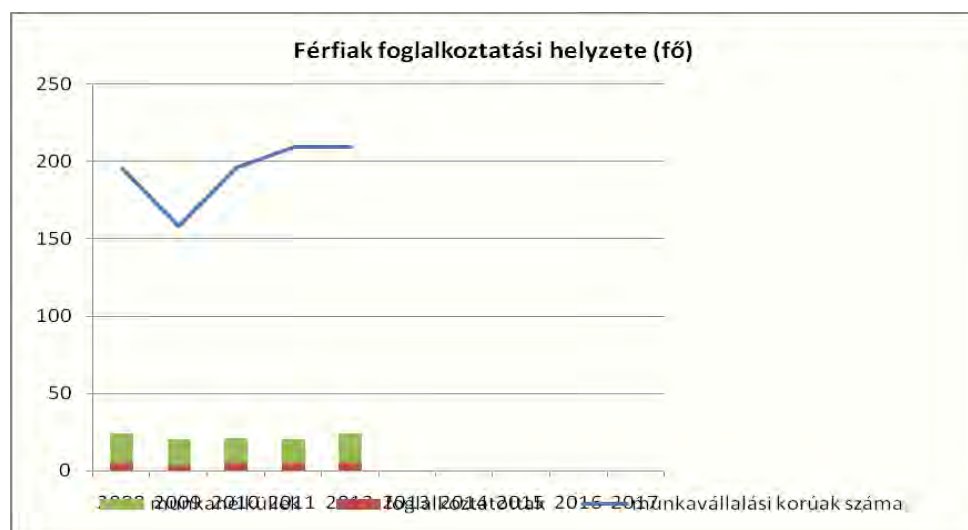
A nők foglalkoztatása vonatkozásában ugyanaz mondható el, mint a település bármely más csoportjára.

A faluban vállalkozás, állami intézmény, mely komoly munkaerő-felvevő piacot biztosítana, nincs. A közfoglalkoztatásban a nők ugyanolyan eséllyel vesznek részt, mint a férfiak. A helyi önkormányzat által érintett közszférában – közoktatás, közigazgatás, közművelődés, szociális és egészségügyi ellátás – lényegesen magasabb a nők aránya, mint a férfiaké. A kisgyermekes nők munkavállalását, munkába való visszatérését segíti az óvodai szolgáltatások teljes körű elérése Lentiben és Csömödérben, a bölcsődei ellátás sem megoldott helyben, csak Lenti városban megoldott.

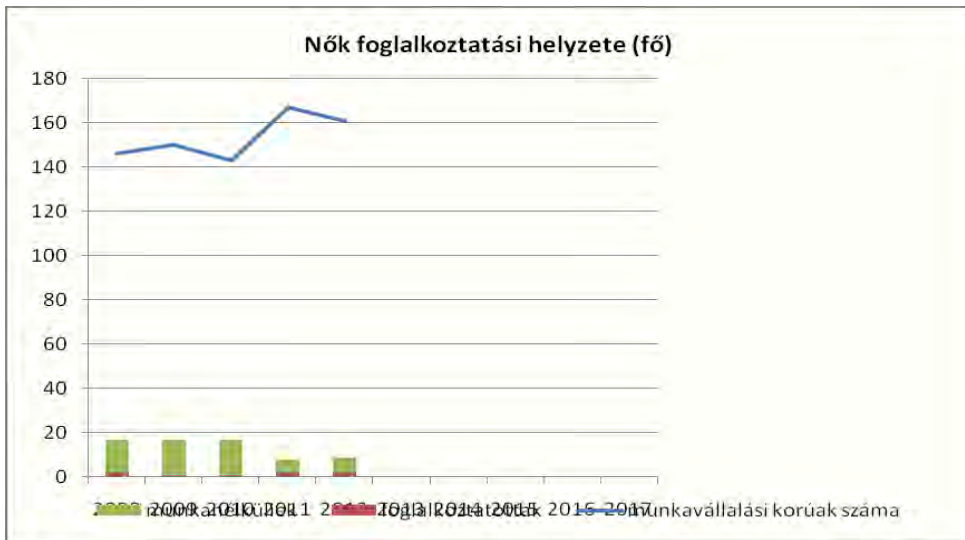
5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	195	146	5	2	19	15
2009	158	150	3	1	17	16
2010	196	143	5	1	16	16
2011	209	167	5	2	15	6
2012	209	161	5	2	19	7

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Foglalkoztatást segítő és képzési program a településen nincs, hirdetések útján biztosítjuk a nők részvételét a közeli városokban szervezett programokban.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A településen más csoportnak sincs elhelyezkedési lehetősége. Tapasztalat, hogy az alacsony iskolai végzettségűek nehezebben szereznek munkát, főleg a közfoglalkoztatás marad számukra.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Hátrányos megkülönböztetés településünkön nem tapasztalható, az önkormányzati foglalkoztató azonos bért ad a nőknek is, mint másnak.

A közösségi esélyegyenlőség akcióprogram céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára. Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

E célok megvalósulását példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A faluban és a környező településeken sajnos nem található bölcsőde. Óvoda Csömödérben és Lentiben, iskola Pákán és szintén Lentiben található, melyek fogadják a gyermekeket. Eddig nem kellett gyermeket elutasítani férőhely hiánya miatt. A településen és a munkahelyeket adó környező városokban sajnos nem sok munkáltató alkalmaz rugalmas munkaidőt és a családbarát munkahelyi megoldások sem ismertek.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Az optimális családtervezés alatt a családtervezési módszerek együttesének az utód, a család és a társadalom érdekében történő legmegfelelőbb alkalmazását értjük. A széles körű és igényes családtervezés az utódok egészségét és szellemi adottságait is kedvezően befolyásolja, illetve befolyásolhatná.

E módszerek egységes rendszerbe foglalása és hatékony alkalmazása az egészségmegőrzés szerves része. Hiszen egészséget megőrizni csak az egészségesen születettekben lehet.

Így a családtervezés, a megelőzés sorsdöntő kiindulási pontja mind az egyén, mind a társadalom szempontjából.

A mélyszegénységben élők és roma családoknál jellemzően megfigyelhető, hogy több gyermeket vállalnak, és ezek a gyermekek általában előre nem tervezettként jönnek világra.

Családtervezésnél azonban kevesen veszik figyelembe az egészséges életmód, egészséges környezet, higiénia, terhes gondozás, szűrővizsgálatok fontosságát.

A fogamzásszabályozás és szexualitás gyakran még a mai családokban is tabu témának számít.

Ezért kiemelten fontos szerepet kapnak a közoktatási intézmények a gyerekek felvilágosításában.

A gyerekek szexuális felvilágosítását célzó programok, tanórák már az általános iskolában megkezdődnek, majd a középiskolákban folytatódnak; osztályfőnöki, biológia óra keretében előadást tartanak a védőnők.

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	1	15	15
2009	1	13	13
2010	1	16	16
2011	1	16	16
2012	1	18	18

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

"A nőkkel szembeni családon belüli erőszak az emberi méltósággal szembeni súlyos támadás, amely megakadályozza, hogy a nők élhessenek az Emberi Jogok Európai Egyezményében, valamint az Európa Tanács és az Egyesült Nemzetek Szervezetének idevágó nemzetközi jogintézményeiben megjelenített alapvető jogaikkal. Ezeket a jogsértéseket csendben, gyakran általános közönytől övezve követik el az európai otthonokban. Függetlenül attól, hogy nemzeti, regionális vagy helyi szinten választott képviselők vagy egyszerű állampolgárok vagyunk-e, a probléma mindannyiunkat érint. Egyéni és kollektív felelősségünk, hogy megtörjük a csendet és fellépünk az Európa Tanács által védelt értékek képviseletében.

A nőkkel szemben családon belül elkövetett erőszak forrása az, hogy a nők férfiakénál alacsonyabb társadalmi pozíciója a nők és lányok súlyos megkülönböztetéséhez vezet a családokban és nagyobb közösségekben. Olyan fokozódó problémáról van szó, amely az Európa Tanács összes tagállamát érinti. És bár a rendelkezésre álló statisztikai adatok csak a családon belüli erőszak bizonyított eseteit tükrözik, a számok aggodalomra adnak okot, és bizonyítják, hogy a nők elleni családon belüli erőszak, legyen az testi, szexuális, lelki, vagy gazdasági függőségből származó, a földrajzi, életkori vagy etnikai háttértől függetlenül mindenféle családi kapcsolatban és társadalmi környezetben előfordul." - részlet René van der Linden, az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése Elnökének beszédéből.

A nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem mindig könnyű észrevenni, sokszor maguk a nők – különösen, ha vezető pozíciót töltenek be – tiltakoznak a leghevesebben, amikor arról esik szó, hogy az otthoni, a munkahelyi vagy a közéleti szférában személyesen ők maguk, vagy a nők általában hátrányt szenvednének el a férfiakhoz képest. Bármily nehéz is a nemek helyzetére érzékeny elemzést lehetővé tevő adatokat gyűjteni (hiszen ezeket még a nagy adatgyűjtő szervek – munkaügyi központok, KSH, APEH vagy OEP – sem kérik kellő részletességgel), mégis meg kell próbálni a lehető legpontosabb információkat beszerezni.

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen.

A településen nőket érintő erőszakról, családon belüli erőszakról nincs tudomásunk.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A településen nem működnek krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona), a családsegítő szolgálat közreműködésével Zalaegerszegen biztosítottak az ellátások.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Képviselő-testületnek 2 fő női tagja van. A településen önkéntes tűzoltó egyesület működik, női tagja nincs. A Csömödér Községért Közalapítvány bizottságaiban dolgoznak nők.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák.

A munkanélküliség aránya körökben magasabb, ez ösztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

A nőket fokozottan érintő társadalmi problémák a településen nem jellemzőek, ezért az önkormányzat tervei között nem szerepel ilyen irányú intézkedés.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb.	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét.
A GYES-ről való visszatérés a munkaerő- piacra nehéz.	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. Nőket foglalkoztató munkáltatók megkeresése.
A magányérzet miatt az anyák mentális állapota rosszabbodhat, ez családi konfliktushoz vezethet.	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek tervszerű felújítása – játszótér készítése.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

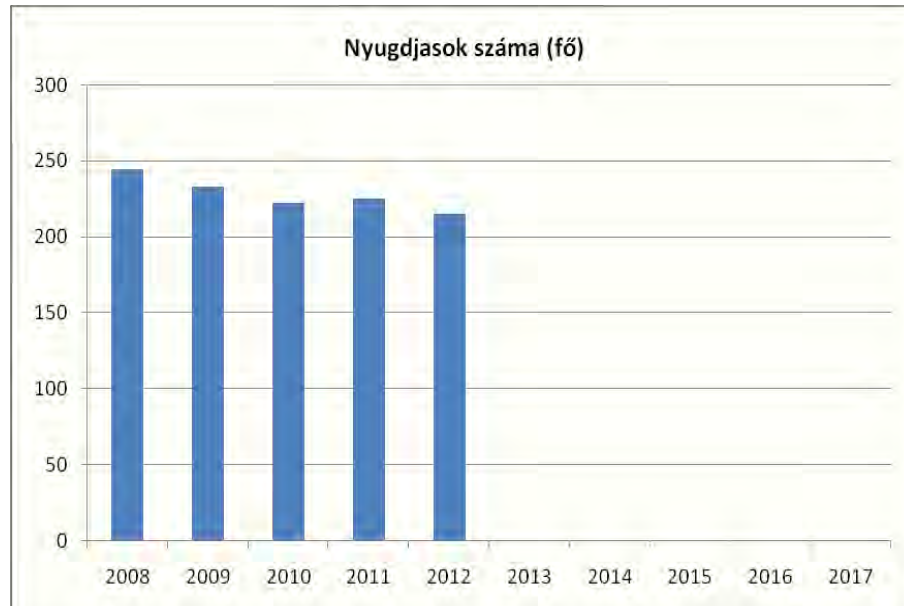
Az, hogy az idősök hogyan élik meg az évek múlását, az egyedülletet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősokkal szemben tanúsított társadalmi magatartástól. Általános tapasztalat, hogy a generációk nem élnek együtt, a család fiatalabb tagjai gyakran kevés időt tudnak szánni az idősökkel való törődésre. Emiatt megnő a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény.

A településen a 60 év feletti aránya az összlakossághoz viszonyítva magas. Az idősök nyugdíjai alacsonyak, különösen a volt mezőgazdasági dolgozóké. A nyugdíjasok között igen magas az egyszemélyes háztartások száma, mely háztartások nagyobb részét özvegy nők alkotják.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	81	163	244
2009	78	155	233
2010	79	143	222
2011	87	138	225
2012	82	133	215

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idősorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő idősorúak száma	
		fő	%
2008	203	0	0%
2009	202	0	0%
2010	202	0	0%
2011	206	0	0%
2012	172	0	0%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A településen az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága nem jellemző. Ez betudható egyrészt annak, hogy a nyugdíjasok viszonylag magas életkorúak, illetőleg a faluban a munkaképes korú lakosságnak sincs munkahelye.

6.3.2. számú táblázat - Idősorúak járadékában részesülők száma

év	idősorúak járadékában részesülők száma
2008	1
2009	1
2010	1
2011	1
2012	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) tevékeny idősor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A település vonatkozásában nem releváns, mivel a faluban nem található idősek, nyugdíjasok klubja. Foglalkoztatás, tanulás lehetősége nem áll rendelkezésükre.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A település vonatkozásában nem releváns.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A településen autóbusz, vonatközlekedés van, azonban a járatszámok egyre ritkulnak. Hétvégén, ünnepnapokon tömegközlekedési eszközzel nehezen megközelíthető a falu.

Az információhoz való hozzáférés biztosított, a falu televízió az aktuális híreket, tudnivalókat közli.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az egészségügyi ellátás a csömödéri háziiorvosi rendelőben vehető igénybe, ugyanott kézi gyógyszerár működik.

A faluban lévő Idősek Otthona intézményben a szociális szolgáltatások – étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás, bentlakásos ellátás – elérhetők.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településen könyvtár van, megfelelő nyitvatartási idővel, az idősekre nem jellemző, hogy szolgáltatásait igénybe veszik. Megfigyelhető, hogy inkább „otthonülők”, televíziót néznek, illetőleg szomszédokkal beszélnek meg napi problémáikat.

A művelődési ház nem működik.

A település nem rendelkezik megfelelő adatokkal arra vonatkozóan, hogy az idősebb korosztály mennyire ismeri a számítógépet és szeretnék-e informatikai tudásukat fejleszteni.

c) idősek informatikai jártassága

A településen a könyvtárban számítógép internetes kapcsolattal biztosított. Nem jellemző, hogy az idősek igénybe veszik. Ügyeiket papíralapon intézik.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A település önkormányzata próbálkozott programokkal (kulturális, egészségügyi), azonban erre nem mutatkozott igény. Jellemző, hogy a falusi idősek nehezen mozgíthatók ki otthonról.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

<i>Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön</i>	
<i>beazonosított problémák</i>	<i>fejlesztési lehetőségek</i>
Magányéret kialakulása, ebből kifolyólag mentális állapot rosszabbodása.	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése.
Szolgáltatásokhoz való hozzáférés nehézkessége.	Közművelődési szolgáltatások igénybevételének elősegítése, közintézmények teljes akadálymentesítése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékosügy – és általában az esélyegyenlőség – talán legfontosabb feladata, hogy az államigazgatás területén meghonosodjon a mainstreaming elve, vagyis az a szemlélet, hogy a fogyatékos emberek ügye nem (csak) szociális kérdés: valamennyi ágazat, minden közigazgatási szereplő kötelessége és felelőssége, hogy a saját területén érvényesítse a fogyatékos emberek esélyegyenlőségének szempontjait, és tegye meg az ehhez szükséges szakpolitikai lépéseket. Mint általában az esélyegyenlőség területén, a fogyatékosügyben is a társadalmi szemléletformálás az egyik legnagyobb kihívás. Komoly kihívás, és súlyos feladat hárul a döntéshozókra és végrehajtókra a társadalom egésze tekintetében: mindenki számára világossá kell tenni, hogy a fogyatékos emberek integrációja mindannyiunk feladata, és – bár jelentős anyagi forrásokat emészt fel –nem csupán pénz kérdése. Az egyenlő esélyű hozzáférés nem csak liftek, rámpák, speciális táblák vagy éppen hangos térkép alkalmazását jelenti, hanem azt a szemléletet is, amely a fogyatékos embert egyenjogúnak és egyenrangúnak tekinti. Ennek egyik igen fontos eszköze az esélyegyenlőségi tervek elkészítése és az abban foglaltak végrehajtása is.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

a) *fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)*

A település en védett foglalkoztatásra nincs lehetőség.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	10	0
2009	8	0
2010	5	0
2011	3	0
2012	4	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2008	0	0	0
2009	0	0	0
2010	0	0	0
2011	0	0	0
2012	0	0	0

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A település vonatkozásában nem releváns.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A település vonatkozásában nem releváns.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei az önkormányzati ellátások vonatkozásában megegyezik a más, nem fogyatékkal élő személyek ellátásával, kedvezményeivel.

Egyenlő esélyeket biztosítunk e területen is a fogyatékkal élők részére.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A település közintézményei közül csak az Idősek Otthona akadálymentesített.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A településen autóbusz és vasút közlekedés van, azonban a járatszámok egyre ritkulnak. Hétvégén, ünnepnapokon tömegközlekedési eszközzel nehezen megközelíthető a falu.

Az információhoz való hozzáférés biztosított, a falu televízió az aktuális híreket, tudnivalókat közli.

Az önkormányzati épületek nem akadálymentesítettek. A lakóépületek akadálymentességéről információval nem rendelkezünk, családi szükségletek alapján mindenki saját igényei és lehetőségei szerint végzi el az akadálymentesítést.

Kulturális és sportprogram a faluban nem jellemző. Az információs és kommunikációs akadálymentesség sem megoldott.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Nincs róla információ, az önkormányzati épületek kivételével.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Járda, park a településen van, nem akadálymentesítettek. A közösségi közlekedést szolgáló gépjárművek akadálymentesítettsége változó.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A település vonatkozásában nem releváns.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Nem releváns.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
<i>beazonosított problémák</i>	<i>fejlesztési lehetőségek</i>
A középületekben az akadálymentesítés nem megoldott, szolgáltatásokhoz való hozzáférés nehéz.	A közintézmények teljes akadálymentesítése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Önkéntesek a településen nem működnek. Közfeladatot az önkormányzat, valamint a csömödéri székhelyű közös önkormányzati hivatal lát el az állampolgárok részére, az alaptörvényben, önkormányzati törvényben, valamint az ágazati jogszabályokban előírtak szerint. Partnerségi megállapodást az önkormányzat a Csömödéri Roma Nemzetiségi Önkormányzattal kötött.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az önkormányzat együttműködési megállapodást kötött a Csömödéri Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, mivel helyben nemzetiségi önkormányzat nem működik.

Az egyházzal az együttműködés jó, a karitás keretében több segélyszállítmány érkezett a településre.

Civil szektort – alapítvány, tűzoltó egyesület – az önkormányzat anyagi lehetőségei függvényében évente, költségvetési rendeletében meghatározott mérték erejéig támogatja.

A civil szektor és az önkormányzat közötti partnerség jónak tekinthető, a falu fejlődését tartva szem előtt, pl. közös pályázatok beadása.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Az önkormányzat együttműködik a közös önkormányzathoz tartozó, valamint a környékbeli önkormányzatokkal. Tagjai vagyunk oktatási-nevelési, szociális társulásnak, azért, hogy a lakosság minél teljesebb körű szolgáltatásokhoz juthasson.

Ugyanezen célból tagjai vagyunk a Lenti Kistérség Többcélú Társulásának.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Csömödéri Roma Nemzetiségi Önkormányzattal együttműködünk nemzeti identitásuk megőrzésében.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A településen lévő civil szervezetek ezideig ilyen tevékenységet nem folytattak.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A településen nem releváns.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába.

A helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán a Csömödéri Roma Nemzetiségi Önkormányzat, a házi orvos, védőnő, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat munkatársa részt vételével fórum került megalakításra és megtartásra. Ennek keretében felvázolásra kerültek az önkormányzati elképzelések, lehetőségek.

A partnerek kifejtették véleményüket a tervezettel kapcsolatban, majd mindenki a saját szakterülete vonatkozásában véleményezte a megvalósulás útjait, lehetőségeit, annak reális voltát.

Az esélyegyenlőségi programhoz adatokat szolgáltatottak.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A képviselőtestület esélyegyenlőségi programját nyilvános képviselő-testületi ülésen hagyja jóvá, melynek időpontja a helyben szokásos módon közzétételre kerül, hogy az állampolgárok minél nagyobb létszámban részt vehessenek rajta. A képviselőtestületi ülésről készült jegyzőkönyv, valamint a program nyilvános, abba bárki beletekinthet.

A képviselő-testület munkájának nyilvánossága biztosítja azt, hogy a program végrehajtásába bevont szervezetek, a lakosság figyelemmel kíséresse annak megvalósulását.

Az észrevételek visszacsatolására lehetőség van közmeghallgatás, valamint kérdőíves felmérés formájában.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Magas arányú a munkanélküliség az aktív korú lakosság körében. Magas számban vannak az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők.	Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása. Közfoglalkoztatás továbbvitele, illetve kiterjesztése. Képzések, tanfolyamon, felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése.
Gyermekek	A hátrányos helyzetű gyermekek szabadidős programjai nem megoldottak, ebből következően nem biztosított a szabadidő hasznos eltöltése. A családok körében magas a veszélyeztetettek száma.	A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése, a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében. Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése.
Idősek	Magányérzet kialakulása, ebből kifolyólag mentális állapot rosszabbodása. Szolgáltatásokhoz való hozzáférés nehézkessége.	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Közművelődési szolgáltatások igénybevételének elősegítése, közintézmények teljes akadálymentesítése.
Nők	A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb. A GYES-ről való visszatérés a munkaerő-piacra nehéz. A magányérzet miatt az anyák mentális állapota rosszabbodhat, ez családi konfliktushoz vezethet.	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét. Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. Nőket foglalkoztató munkáltatók megkeresése. Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek, játszótér készítése.
Fogyatékkal élők	A középületben a teljes akadálymentesítés nem megoldott, szolgáltatásokhoz való hozzáférés nehéz.	A közintézmény teljes akadálymentesítése.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont faktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Bővíteni kell a speciális képzési programok körét. Oktatás szervezése, munkahelyek felkutatása, teremtése	
		Felnőttképzési szervezetek, munkaügyi központ
Gyermekek	Szabadidő hasznos eltöltésének biztosítása programok szervezésével, veszélyeztető tényezők csökkentése, megszüntetése	
		Kulturális intézmény, családsegítő munkatárs, gyámügyi ügyintéző
Idősek	Szolgáltatásokhoz való hozzáférés bővítése, közintézmény teljes akadálymentesítésének megvalósítása	
		Szociális háló tagjai, Idősek Otthona vezetője, szociális ügyintéző
Nők	Oktatás szervezése, munkahelyek felkutatása	
		Felnőttképzési szervezetek, munkaügyi központ
Fogyatékkal élők	Középület akadálymentesítése	
		helyi önkormányzat, pályázatkezelő szerv

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák beilleszkedtek a társadalomba, betartják a társadalmi együttélés szabályait.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők segítséggel megtalálják a szegénységből kivezető utat.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek fejlődésének biztosítását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek életvitelének szinten tartására, javítására, a békés öregkor biztosítására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a hátrányos megkülönböztetést.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők életminőségének javítására.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Romák, mélyszegénységben élők: Speciális képzési programok bővítése, munkaerő-piaci helyzetének javítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Alacsony iskolázottság, munkahelyek hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávon szükséges a területen az érintett célcsoport iskolai végzettségének felmérése, az önkormányzati támogatások rendszerének áttekintése, kapcsolat felvétele a partnerszervekkel. Középtávon szükséges: a képzések elindítása, képzés lebonyolítása Hosszú távú cél: A munkanélküliség csökkenése. Az egyének iskolai végzettségének javítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Információ az érintetteknek a lehetőségről - kapcsolat felvétele oktatási intézményekkel, munkaügyi szervekkel, munkahelyekkel, szervezésben való részvétel
Résztevők és felelős	Önkormányzat
Partnerek	oktatási intézmények, munkaügyi szervek, családsegítő szolgálat,
Határidő(k) pontokba szedve	2013. évben: a területen az érintett célcsoport iskolai végzettségének felmérése, az önkormányzati támogatások rendszerének áttekintése, kapcsolat felvétele a partnerszervekkel. 2014. - 2018.: a képzések elindítása, képzés lebonyolítása 2018. év: munkanélküliségi, oktatási adatok elemzése, következtetések levonása.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Munkanélküliségi ráta csökkenése, önkormányzati támogatások igénylése számának csökkenése, családok anyagi helyzetének javulása. Forrás: Munkaügyi Központ, oktatási intézmények statisztikai adatai
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatot jelent a motiváltság hiánya, az egyének mintegy „belesüppedve” eddigi életmódjukba. Pozitív példa állításával, folyamatos családlátogatással, életvitelük folyamatos figyelemmel kísérésével, segítségnyújtással ez csökkenthető.
Szükséges erőforrások	A képzések lebonyolításához pénzügyi támogatás, pályázati forrásokból. Megfelelő végzettségű szakemberek.

Intézkedés címe:	Nők munkaerő-piaci helyzetének javítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Munkahelyek – főleg a gyermeket nevelő nők tekintetében részmunkaidős munkahelyek – hiánya, gyermeknevelés miatt munkából való távollét ideje alatt továbbképzésekről való lemaradás, az elsődleges munkaerőpiacról való kiesés, meglévő képességek értékvesztése
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövidtávon szükséges: a területen az érintett célcsoport iskolai végzettségének felmérése, az önkormányzati intézményrendszer áttekintése, kapcsolat felvétele a partnerszervekkel, információ eljuttatása érintettekhez. Középtávon szükséges: a képzések elindítása, képzés lebonyolítása Hosszú távú cél: A munkanélküliség csökkenése. Az egyének iskolai végzettségének javítása. munkahelyekre történő kiközvetítésük, különös tekintettel a családbarát munkahelyekre.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Információ az érintetteknek a lehetőségről - kapcsolat felvétele oktatási intézményekkel, munkaügyi szervekkel, munkahelyekkel, szervezésben való részvétel
Résztevők és felelős	Önkormányzat
Partnerek	képzést végző oktatási szervek, munkaügyi szervek, családsegítő szolgálat, nevelési-oktatási intézmények, munkahelyek
Határidő(k) pontokba szedve	2013. évben: a területen az érintett célcsoport iskolai végzettségének felmérése, az önkormányzati támogatások rendszerének áttekintése, kapcsolat felvétele a partnerszervekkel. 2014.-2018. év: a képzések elindítása, képzés lebonyolítása 2018. év: munkanélküliségi, oktatási adatok elemzése, következtetések levonása.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Munkanélküliségi ráta csökkenése a nők körében, önkormányzati támogatások igénylése számának csökkenése, családok anyagi helyzetének javulása. Forrás: Munkaügyi Központ, oktatási intézmények statisztikai adatai
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatot jelent az otthoni lét megszokása, munkahely és gyermeknevelés összhangjának megteremtése. Csökkenthető megfelelő gyermekek napközbeni felügyeletét ellátó intézményrendszer kiépítésével, részmunkaidős munkahelyek felajánlásával, igény esetén folyamatos szakemberi segítségnyújtással.
Szükséges erőforrások	A képzések lebonyolításához pénzügyi támogatás, pályázati forrásokból. Megfelelő végzettségű szakemberek.

Intézkedés címe:	Közintézmény teljes akadálymentesítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Középület nem teljes akadálymentesítése
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú időegységekre bontásban	Rövidtávú cél: az önkormányzati épületek áttekintése, pályázatok felmérése Középtávú cél: pályázat benyújtása Hosszú távú cél: a középület teljes akadálymentesítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Kapcsolat felvétele pályázattírókkal, tervezőkkel - Pályázat elkészítése, benyújtása, elnyerése esetén beruházási tevékenység
Résztevők és felelős	önkormányzat
Partnerek	pályázatkezelő szervezetek. építési beruházók
Határidő(k) pontokba szedve	2013. év: épület áttekintése, pályázatok felkutatása 2014. év: tervek elkészítése, pályázat benyújtása 2015-2018. év: beruházás, használatba vétel
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Önkormányzati épület teljes akadálymentesítésének megvalósulása, kihasználtság maximalizálása Forrás: könyvtár látogatási napló, ügyfél elégedettségi kérdőív
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatot jelent az otthoni lét megszokása, esetleges kisebbrendűségi érzés kialakulása. Csökkenthető megfelelő, a fogyatékkal élők ellátását biztosító intézményrendszer kiépítésével, az intézményrendszer teljes akadálymentesítettségével, ennek következtében teljeskörű használata biztosításával.
Szükséges erőforrások	Pályázati források

Intézkedés címe:	Aktív időskor, közintézmény akadálymentesítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az időskorúak problémáinak kezelése egyszerű „rezi- és nyugdíjas kérdésként”, középület nem teljes akadálymentesítése
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Élményekkel, munkával, új szabadidős tevékenységekkel teli időskor megvalósítása, az önkormányzati intézmény teljes akadálymentesítettségének megvalósulása. Rövidtávon szükséges az érintettek igényeinek felmérése, az önkormányzati intézményrendszer áttekintése, információ eljuttatása az érintettekhez.
	Középtávon szükséges a programok elindításának szervezése, pályázatok benyújtására való felkészülés, pályázat benyújtása.
	Hosszú távú cél az aktív időskor megvalósítása: odafigyelés a helyes táplálkozásra, testmozgásra, a testi, lelki és szellemi egészség érdekében, erőforrások optimalizálása, társasági élet élése, közösség, civil szervezet munkájába való bekapcsolódás, előrelátás: időben elkezdni gondolni és készülni az öregkorra. Meg kell kapniuk az időseknek a lehetőséget arra, hogy szabadon döntsék el, mivel töltik az idejüket: tanulással, munkával, pihenéssel vagy ápolást-gondozás igénybevételével. Hangsúly a hasznos tevékenységen van: önkénteskedés, tanulás, kultúrafogyasztás, utazás, családi feladatok, közösségi munkában való részvétel, stb. Intézmény teljes akadálymentesítettségének megvalósulása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> - kapcsolat felvétele művelődési, egészségügyi intézményekkel, szervezésben való részvétel, - programok szervezése, - közintézmények elérhetőségének biztosítása, közösségi rendezvények szervezése, könyvtár, teleház nyitva tartásának biztosítása, - szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, - beruházási tevékenység a teljes akadálymentesítéshez
Résztevők és felelős	önkormányzat
Partnerek	oktatási, egészségügyi, művelődési intézmények, pályázatkezelő szervezetek, építési beruházók
Határidő(k) pontokba szedve	2013. év: épület áttekintése, pályázatok felkutatása, igények felmérése 2014.-2016 év: tervek elkészítése, pályázat benyújtása, programok elindítása 2017-2018. év: beruházás, használatba vétel, programok folyamatosságának biztosítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Közösségi élet fellendülése, művelődési rendezvények tartása, szociális szolgáltatások igénybevételének teljessége Forrás: könyvtár látogatási napló, ügyfél elégedettségi kérdőív
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A demográfiai változás feszültségek kelt a munkaerőpiacon, a szociális és az egészségügyi ellátórendszerben és az emberi kapcsolatokban. Változtatni kell az idősekről szóló közbeszéden és gondolkodáson. Az intézményrendszer teljes akadálymentesítettsége, ennek következtében teljes körű használata biztosítása.
Szükséges erőforrások	Pályázati pénzeszközök

Intézkedés címe:	Gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének biztosítása a szabadidő hasznos eltöltésével
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A hátrányos helyzetű gyermekek szabadidős programjai nem megoldotta, ebből következően nem biztosított a szabadidő hasznos eltöltése
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid távú cél: a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek felmérése, információ eljuttatása a célcsoporthoz Középtávon szükséges: a rendezvények elindítása, lebonyolítása Hosszú távú: gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének biztosítása, a családban történő nevelés elősegítése, veszélyeztetettség megelőzése, kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, a gyermek családjából történő kiemelés megelőzése, a kiemelt gyermek esetében a visszagondozás.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- kapcsolat felvétele művelődési intézményekkel, szervezésben való részvétel, - programok szervezése, - közintézmények elérhetőségének biztosítása, közösségi rendezvények szervezése, könyvtár, teleház nyitva tartásának biztosítása,
Résztevők és felelős	önkormányzat
Partnerek	oktatási, művelődési intézmények, rendészeti szervek, családsegítő szakemberek
Határidő(k) pontokba szedve	2013. év: önkormányzati intézményrendszer, személyi állomány áttekintése, kulturális jellegű pályázatok felkutatása, igények felmérése 2014.-2018. év: programok elindítása 2014-2018. év: programok folyamatosságának biztosítása
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Cél: gyermekek veszélyeztetettségének, megelőzése, megszüntetése, családban tartása. Eredményességi mutató: veszélyeztetett gyermekek számának csökkenése Forrás: gyámügyi, rendészeti statisztikák, közművelődési statisztika
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Hátrányos helyzetű családok anyagi lehetősége, mely a szabadidő hasznos eltöltéséhez szükséges rendezvényekre történő eljutatás, az azokon való részt vételt akadályozza. Csökkentésének eszköze: önkormányzati, alapítványi támogatások bevonása, közlekedés, felügyelet biztosítása
Szükséges erőforrások	pályázati pénzeszközök

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Munkacsoport felállítása	Munkanélküliség magas száma /roma munkanélküliség is/	Csökkenjen a munkanélküliek száma	Közfoglalkoztatási terv	Munkacsoport meghatározza a szükséges tervet, stratégiát	önkormányzat által kijelölt személy	2013. 11 hó	Megalakul a munkacsoport 3 fővel jegyzőkönyv jelenléti ív	Technikai feltételek (számítógép)	Folyamatos ütemterv Ülésezés munkaterv
2.	Vállalkozások, vállalkozók, civil szféra bevonása	Munkanélküliség magas száma /roma munkanélküliség is/ Alacsony szintű vállalkozói kedv	Csökkenjen a munkanélküliek száma	Munkaügyi Központ Pályázati rendszer ismerete	Helyi munkaerő felvételéhez kedvezményes adó- és járulék kedvezmények vállalkozóvá válás elősegítése	önkormányzat által kijelölt személy	2014.	Számadat a vállalkozások, emberek bevonásáról statisztikai adat a munkaügyi központtól	Emberi, szakemberi bevonás Informatikai háttér	Hosszú távú működés
3.	Képzések szervezése	Alap- és OKJ-s képzések, munkaerő piaci igényeihez tartozó képzés	Szakképzett szakemberek biztosítása. Alacsony iskola végzettség csökkentése	Szerződések Közfoglalkoztatási Terv Éves Képzési Terv Szükséges szakmák helyi viszonylatai	Helyzet és igényfelmérés Képzések szervezése	önkormányzat által kijelölt személy	2018.	Foglalkoztatottak száma emelkedésének kimutatása munkaügyi központ adatai alapján	Közlekedés megoldása Helyben tanítás Terembérlet Technikai feltételek	Megszerzett tudás Folyamatos beiskolázás
I. Nők munkaerő piaci helyzetének javítása										
1	Munkacsoport felállítása	Munkanélküliség magas száma /roma munkanélküliség is/	Csökkenjen a munkanélküliek száma	Közfoglalkoztatási terv	Munkacsoport meghatározza a szükséges tervet, stratégiát	önkormányzat által kijelölt személy	2013. 11 hó	Megalakul a munkacsoport 3 fővel jegyzőkönyv jelenléti ív	Technikai feltételek (számítógép)	Folyamatos ütemterv Ülésezés munkaterv
2.	Vállalkozások, vállalkozók, civil szféra bevonása	Munkanélküliség magas száma /roma munkanélküliség	Csökkenjen a munkanélküliek száma	Munkaügyi Központ Pályázati rendszer	Helyi munkaerő felvételéhez kedvezményes adó- és járulék	önkormányzat által kijelölt személy	2014.	Számadat a vállalkozások, emberek bevonásáról	Emberi, szakemberi bevonás Informatikai	Hosszú távú működés

		g is/		ismerete	kedvezmények vállalkozóvá válás elősegítése			statisztikai adat a munkaügyi központtól	háttér	
3.	Képzések szervezése	Alap- és OKJ-s képzések, munkaerő piac igényeihez tartozó képzés	Szakképzett szakemberek biztosítása. Alacsony iskola végzettség csökkentése	Szerződések Közfoglalkoztatási Terv Éves Képzési Terv Szükséges szakmák helyi viszonylatai	Helyzet és igényfelmérés Képzések szervezése	önkormányzat által kijelölt személy	2018.	Foglalkoztatottak száma emelkedésének kimutatása munkaügyi központ adatai alapján,	Közlekedés megoldása Helyben tanítás Technikai feltételek	Megszerzett tudás Folyamatos beiskolázás
I. Gyermekesélyegyenlőségének biztosítása										
1	Munkacsoport felállítása	szabadidős programok hiánya	szabadidős programok gyermekek részére	költségvetési koncepció, költségvetési rendelet	Munkacsoport meghatározza a szükséges tervet, stratégiát	önkormányzat által kijelölt személy	2013. 11 hó	Megalakul a munkacsoport 3 fővel jegyzőkönyv jelenléti ív	Technikai feltételek (számítógép)	Folyamatos ütemterv Ülésezés munkaterv
2.	Kapcsolat felvétele művelődési intézményekkel	szabadidős programok hiánya	szabadidős programok gyermekek részére	közművelődési intézmények programtervének ismerete	Kapcsolat felvétele művelődési intézményekkel	önkormányzat által kijelölt személy	2014.	megszervezhető programok	Emberi, szakemberi bevonás Informatikai háttér	Hosszú távú működés, rendszeres szabadidős programok
3.	Szabadidős programok megtartása	részvételt előre nem látható	szabadidős programok gyermekek részére	helyi közművelődési programterv, költségvetési rendelet	szabadidős programok gyermekek részére	önkormányzat által kijelölt személy	2018.	jelenléti ív, helyi programterv	Emberi, szakemberi bevonás Informatikai háttér	Hosszú távú működés, rendszeres szabadidős programok
I. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Munkacsoport felállítása	közintézmény teljes akadálymentesíthetőségének hiánya, szabadidős	közintézmény elérhetőségének biztosítása, programok szervezése	költségvetési koncepció, gazdasági program	Munkacsoport meghatározza a szükséges tervet, stratégiát	önkormányzat által kijelölt személy	2013. 12 hó	Megalakul a munkacsoport 3 fővel jegyzőkönyv jelenléti ív	Technikai feltételek (számítógép)	Folyamatos ütemterv Ülésezés munkaterv

		programok hiánya								
2.	Pályázati lehetőségek felmérése, kapcsolat felvétele művelődési, egészségügyi intézményekkel	közüintézmény teljes akadálymentesítésének hiánya, saját pénzügyi forrás teljes hiánya	pályázat benyújtása, kapcsolat létesítése	költségvetési koncepció	pályázat előkészítése, szervezőmunka	önkormányzat által kijelölt személy	2014.	közüintézmény használata	Emberi, szakemberi bevonás Informatikai háttér	Hosszú távú működése az intézmények
3.	Pályázat benyújtása	közüintézmény teljes akadálymentesítésének hiánya, saját pénzügyi forrás teljes hiánya	közüintézmény elérhetőségének biztosítása fogyatékkal élők részére	éves költségvetési rendelet	pályázat benyújtása	önkormányzat által kijelölt személy	2015.	pályázat eredményességéről értesítés	Emberi, szakemberi bevonás Informatikai háttér	Hosszú távú működése az intézmények
4.	Beruházás, programok megtartásának lehetősége	közüintézmény teljes akadálymentesítésének hiánya, programok hiánya	közüintézmény elérhetőségének biztosítása, programok	éves költségvetési rendelet	kivitelezési munkák, programok	kivitelező cég, programszervező	2018.	építési napló, műszaki átadás-átvétel, jelenléti ív	Emberi, szakemberi bevonás	Hosszú távú működése az intézmények
I. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Munkacsoport felállítása	közüintézmény teljes akadálymentesítésének hiánya	közüintézmény elérhetőségének biztosítása fogyatékkal élők részére	költségvetési koncepció, gazdasági program	Munkacsoport meghatározza a szükséges tervet, stratégiát	önkormányzat által kijelölt személy	2013. 12 hó	Megalakul a munkacsoport 3 fővel jegyzőkönyv jelenléti ív	Technikai feltételek (számítógép)	Folyamatos ütemterv Ülésezés munkaterv
2.	Pályázati lehetőségek felmérése	közüintézmény teljes akadálymentesítésének hiánya, saját pénzügyi forrás teljes hiánya	pályázat benyújtása	költségvetési koncepció	pályázat előkészítése	önkormányzat által kijelölt személy	2014.	közüintézmény használata	Emberi, szakemberi bevonás Informatikai háttér	Hosszú távú működése az intézmények
3.	Pályázat benyújtása	közüintézmény teljes akadálymentesítésének hiánya, saját pénzügyi forrás	közüintézmény elérhetőségének biztosítása fogyatékkal élők részére	éves költségvetési rendelet	pályázat benyújtása	önkormányzat által kijelölt személy	2015.	pályázat eredményességéről értesítés	Emberi, szakemberi bevonás Informatikai háttér	Hosszú távú működése az intézmények

		teljes hiánya								
4.	Beruházás	közintézmény teljes akadálymentesítésének hiánya,	közintézmény elérhetőségének biztosítása fogyatékkal élők részére	éves költségvetési rendelet	kivitelezési munkák	kivitelező cég	2018.	építési napló, műszaki átadás-átvétel	Emberi, szakemberi bevonás	Hosszú távú működése az intézménynek

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

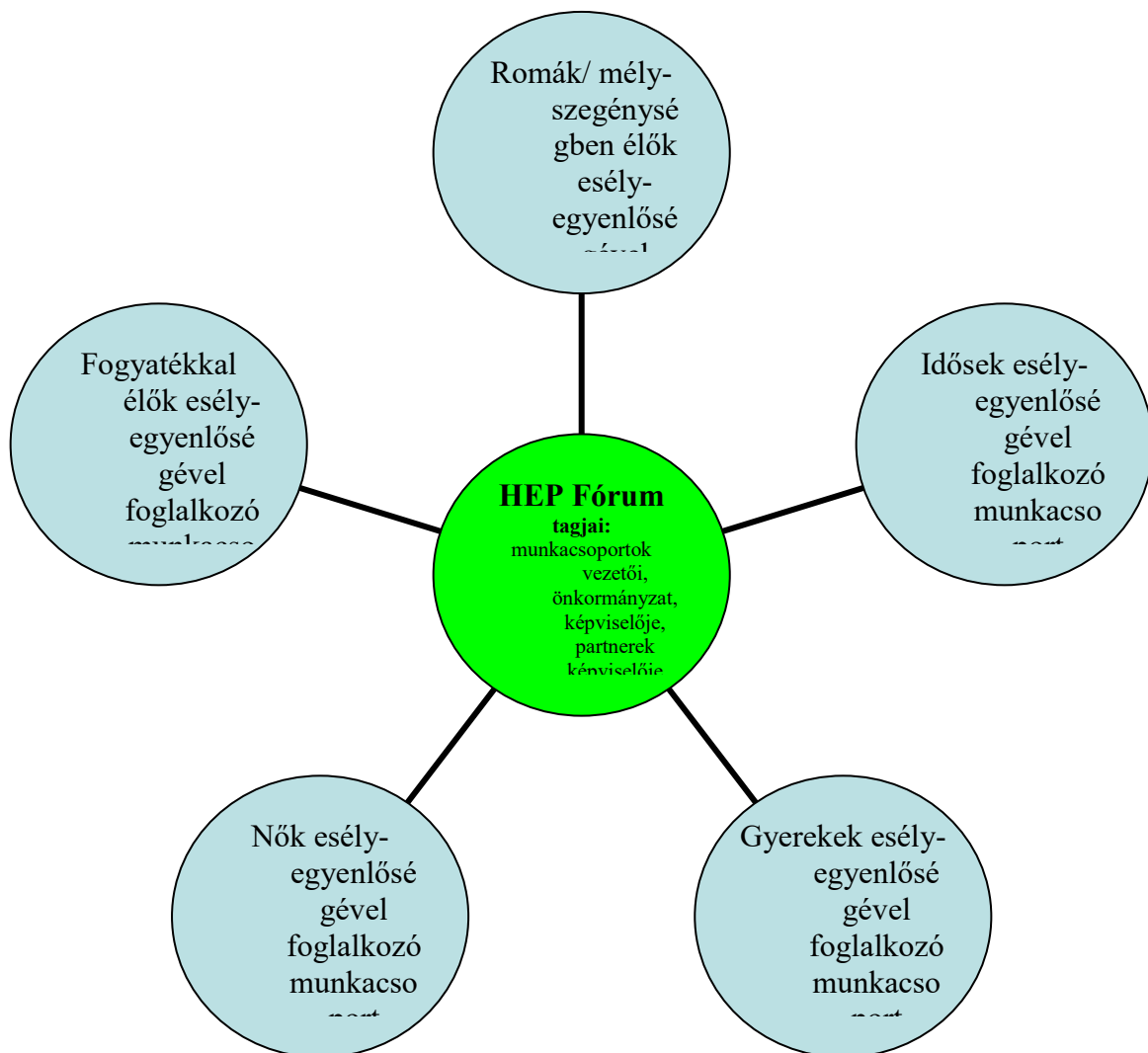
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről polgármester felel.

Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.

Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.

Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így

Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.

Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.

Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.

Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.

Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Csömödér település Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Csömödér Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 90/2013. (X.10.)számú határozatával elfogadta.

Csömödér, 2013.október 10.

Becze József
polgármester

Csömödér Községi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Csömödér, 2013. október 10.

Kulcsár Katalin

Csömödér, 2013.október 10.

Mikóné Kiss Éva

Csömödér, 2013. október 10.

Petőné Kulcsár
Zsuzsanna